

הגדה של פסח

Haggadah di Pesach

secondo l'uso della comunità ebraica di Roma

Edizione speciale dedicata alla memoria di Amedeo Marino z.l.

Realizzata da Joram Marino sulla base del testo e delle note di Rav Alfredo S. Toaff e della registrazione audio coordinata da Rav Elio Toaff.

Documento rilasciato sotto licenza CC BY-NC-ND - Per favore trattare questo testo con il dovuto rispetto.

Bedikat Chametz

La sera del 14 di Nissan (o del 13, se il 14 è Sabato), dopo che nelle case è stata effettuata un'accurata pulizia per togliere ogni traccia di cibo lievitato (chametz), si ricerca l'eventuale residuo di chametz alla luce di un lume a mano; per essere certi di trovarne, evitando così di recitare inutilmente la benedizione prescritta, si usa porre nelle varie stanze dell'abitazione dei frammenti di pane che verranno poi ritrovati. Prima di iniziare la ricerca si recita la seguente berachà:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל בִּיעוּר
חָמֵץ:

Conclusa la ricerca si avvolge con cura tutto il chametz trovato e lo si annulla con la seguente formula:

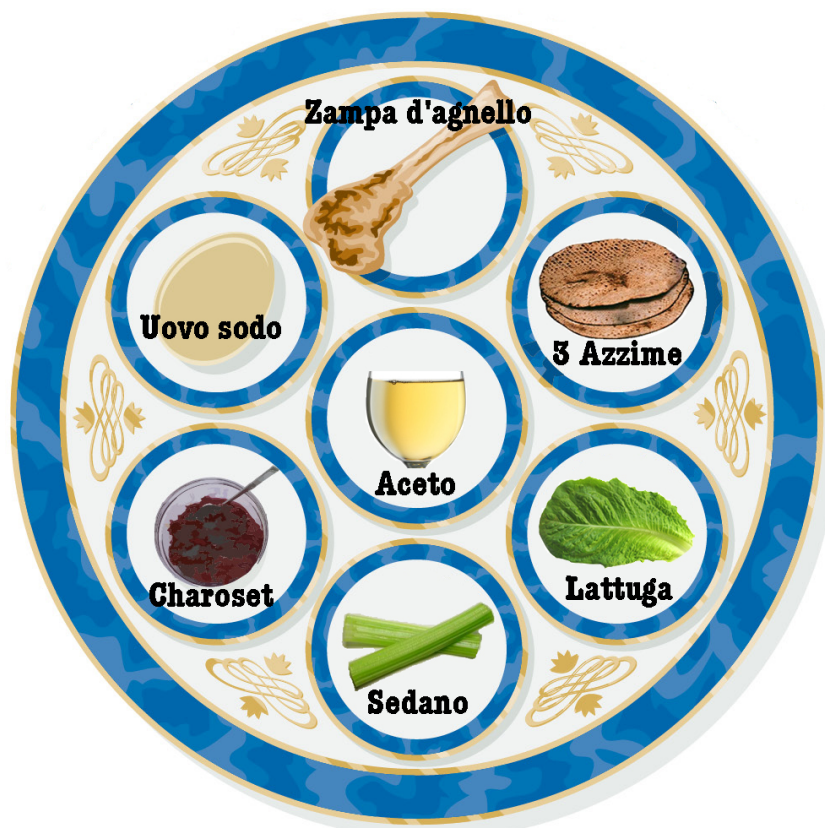
כָּל חֲמִירָא דְאִיכָא בְּרִשׁוּתֵי דְלָא חֲמַתִּיה וְדְלָא בִיעַרְתִּיהּ לְהוּי בְּטִיל וְחָשִׁיב
כְּעַפְרָא דְאַרְעָא:

La mattina seguente, entro la quarta ora astronomica (circa le ore 10), si brucia il chametz trovato e lo si annulla nuovamente con la seguente formula:

כָּל חֲמִירָא דְאִיכָא בְּרִשׁוּתֵי דְחֲמַתִּיהּ וְדְלָא חֲמַתִּיהּ דְבִיעַרְתִּיהּ וְדְלָא בִיעַרְתִּיהּ
לְהוּי בְּטִיל וְחָשִׁיב כְּעַפְרָא דְאַרְעָא:

Il piatto del seder

Sulla tavola apparecchiata si pone un vassoio contenente 3 azzime (Shimmurim) sovrapposte e coperte, una zampetta di agnello, un uovo sodo, del charoset (composta di frutta fresca e secca), coste di sedano, foglie di lattuga o altra erba amara ed un bicchiere di aceto o succo di limone o acqua salata.



Kaddesh (consacrazione della festa)

☆ קדש

Si riempie il primo bicchiere di vino e vi si recita il Qiddush.

Di venerdì sera (Shabbath) si recitano le parti tra parentesi tonde¹ e si comincia da qui:

יּוֹם הַשְּׁשַׁי וַיִּכְלוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם: וַיִּכַּל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ
אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ כִּי בּו שַׁבַּת מִכָּל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא
אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

Negli altri giorni si comincia da qui.

אַלֵּה מוֹעֲדֵי יְיָ מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם

סְבִרֵי מְרֻנָּה: לְחַיִּים

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בְּנוּ מִכָּל עַם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל
לְשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וַתִּתֵּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (שְׁבִתוֹת לְמִנוּחָה ו)
מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חֲגִים וְזִמְנִים לְשִׁשׁוֹן אֶת יוֹם (הַשְּׁבִת הַזֶּה וְאֶת יוֹם) חַג
הַמִּצּוֹת הַזֶּה אֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה זְמַן חֲרוּתָנוּ [בְּאַהֲבָה] מִקְרָא
קֹדֶשׁ זִכָּר לִיְצִיאַת מִצְרַיִם כִּי בָנוּ בְּחִרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים
(וְשְׁבִתוֹת) וּמוֹעֲדֵי קֹדֶשׁךָ (בְּאַהֲבָה וּבְרַצוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁשׁוֹן הַנִּחְלָתָנוּ. בְּרוּךְ
אַתָּה יְיָ מִקְדֵּשׁ (הַשְּׁבִת ו) יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמִנִּים

Di sabato sera (Motzé Shabbath) si aggiunge quanto segue. La prima delle due berachot si dice su un lume con stoppini doppi intrecciati:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַמְבָדִיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל. וּבֵין אֹר לְחֹשֶׁךְ.
וּבֵין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים. וּבֵין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשִׁשָּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. בֵּין קֹדֶשׁ שְׁבִת
לְקֹדֶשׁת יוֹם טוֹב הַבְּדִלְתָּ. וְאֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשִּׁשָּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה הַקִּדְּשָׁתָּ
וְהַבְּדִלְתָּ וְהַקִּדְּשָׁתָּ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּקִדּוּשְׁתָּךְ: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָדִיל בֵּין
קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ

Tutti gli altri giorni si prosegue qui:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהַחֲיִינוּ וְקִיַּמְנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזְמַן הַזֶּה

Si beve senza interruzioni il primo bicchiere di vino, o almeno la maggior parte del suo contenuto, adagiati sul fianco sinistro.

¹ Le parole tra parentesi quadre sono cadute in disuso; i paragrafi evidenziati da ☆ sono obbligatori.

Urchatz (lavare)

וּרְחַץ ☆

Si lavano le mani senza recitare alcuna benedizione. In segno di libertà si usa portare l'occorrente per lavare le mani al posto di ciascun commensale. In alcune famiglie solo il capo famiglia lava le mani.

Carpàs (sedano)

כַּרְפָּס ☆

Tutti i commensali prendono un pezzo di sedano, lo intingono nell'aceto o nell'acqua salata o nel limone e lo mangiano dopo aver recitato la berachà:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה

Iachatz (dividere)

יַחַץ ☆

Il capo famiglia divide la seconda azzima, quella centrale, in due parti. La parte più piccola viene nuovamente messa tra le altre due; quella più grande viene avvolta in un tovagliolo o messa sotto la tovaglia per essere utilizzata più tardi, alla fine del pasto, come afikomen.

Maghid (narratore)

מַגִּיד

Si riempie il secondo bicchiere di vino, si scoprono le azzime, si tolgono l'uovo e la zampa di agnello dal vassoio e, sollevando questo, si inizia la lettura:

הָא לַחֲמַא עֲנִיא דִּי אֲכָלוּ אַבְהֵתְנָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם. כָּל-דְּכָפִין יִיתִי וַיְכּוֹל,
כָּל-דְּצָרִיךְ יִיתִי וַיִּפְסַח. הַשֵּׁתָא הָכָא, לְשָׁנָה הַבְּאָה בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל. הַשֵּׁתָא
הָכָא עַבְדִּי, לְשָׁנָה הַבְּאָה בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל בְּנֵי חוּרִין

Si toglie il vassoio dalla tavola ed il più piccolo pone le seguenti domande:

מַה נִּשְׁתַּנָּה הַלֵּילָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת, שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת [אִין] אָנוּ מְטַבְּלִין ☆
אֲפִילוּ פְּעַם אַחַת, וְהַלֵּילָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְּעָמִים. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין
חֶמֶץ אוּ מֶצֶה, וְהַלֵּילָה הַזֶּה כָּלוּ מֶצֶה. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׂאֵר
יִרְקוֹת, וְהַלֵּילָה הַזֶּה כָּלוּ מָרוֹר. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין בֵּין יוֹשְׁבֵין וּבֵין
מְסוּבֵין, וְהַלֵּילָה הַזֶּה כָּלְנוּ מְסוּבֵין

Si rimette il vassoio sulla tavola con le azzime scoperte.

עַבְדִּים הָיִינוּ לְפָרְעָה בְּמִצְרַיִם, וַיּוֹצִיאֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם בְּיַד חַזְקָה וּבְזִרוּעַ
נְטוּיָה וְאָלוּ לֹא הוֹצִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אַבּוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, עָדִין אָנוּ
וּבְנֵינוּ וּבְנֵי בְנֵינוּ מְשַׁעֲבָדִים הָיִינוּ לְפָרְעָה בְּמִצְרַיִם, וְאֲפִילוּ כָּלְנוּ חֲכָמִים
כָּלְנוּ נְבוֹנִים כָּלְנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה, מִצְוָה עָלֵינוּ לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם,
וְכָל הַמְּרֻבָּה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הַרִי זֶה מְשַׁבַּח

מַעֲשֵׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה וְרַבִּי עֲקִיבָא וְרַבִּי טַרְפוֹן שֶׁהָיוּ מְסַבִּין בְּבֵנֵי בְּרַק, וְהָיוּ מְסַפְּרִים בִּיצִיאַת מִצְרַיִם כָּל אוֹתוֹ הַלַּיְלָה עַד שֶׁבָּאוּ תַלְמִידֵיהֶם וְאָמְרוּ לָהֶם רַבּוֹתֵינוּ הִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל שַׁחֲרִית:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, הֲרִי אֲנִי כָּבוֹן שִׁבְעִים שָׁנָה וְלֹא זָכִיתִי שֶׁתֵּאֱמַר יִצִּיאַת מִצְרַיִם בַּלַּיְלוֹת, עַד שֶׁדָּרָשָׁה בֶּן זֹמָא, שֶׁנֶּאֱמַר לְמַעַן תִּזְכּוֹר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, יְמֵי חַיֶּיךָ הַיְמִיּוֹם, כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ הַלַּיְלוֹת, וְחֻכְמִים אוֹמְרִים יְמֵי חַיֶּיךָ הָעוֹלָם הַזֶּה, כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ לְהֵבִיא לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ:

בְּרוּךְ הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא, בְּרוּךְ שָׁנַתְנוּ תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ הוּא, כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה בָּנִים דְּבָרָה תּוֹרָה, אֶחָד חֻכִּים, וְאֶחָד רָשָׁע, וְאֶחָד תָּם, וְאֶחָד שְׂאִינוֹ יוֹדֵעַ לְשַׁאֵל:

חֻכִּים מָה הוּא אוֹמֵר, מָה הָעֵדוֹת וְהַחֻקִּים וְהַמְּשַׁפְּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יי אֱלֹהֵינוּ אֶתְכֶם, אִף אֶתָּה אֲמוֹר לוֹ כִּהְלַכְתָּ הַפֶּסַח אִין מִפְּטוּרִין אַחַר הַפֶּסַח, אֶפִּיקוּמוֹ:

רָשָׁע מָה הוּא אוֹמֵר, מָה הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת לָכֶם, לָכֶם וְלֹא לוֹ, וְלִפִּי שֶׁהוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ מִן הַכָּלָל כִּפָּר בְּעַקֵּר, אִף אֶתָּה הַקָּהָה אֶת שְׁנָיו וְאֲמוֹר לוֹ, בְּעִבּוֹר זֶה עָשָׂה יי לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם, לִי וְלֹא לוֹ, וְאֵלּוּ הָיָה שֵׁם לֹא הָיָה נִגְאָל:

תָּם מָה הוּא אוֹמֵר, מָה זֹאת, וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יי מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים:

וְשְׂאִינוֹ יוֹדֵעַ לְשַׁאֵל אֶת פֶּתַח לוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר, וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעִבּוֹר זֶה עָשָׂה יי לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם: יְכוּל מֵרֵאשׁ חֲדָשׁ, תִּלְמּוּד לּוֹמֵר בַּיּוֹם הַהוּא, אִי בַּיּוֹם הַהוּא יְכוּל מִבְּעוֹד יוֹם, תִּלְמּוּד לּוֹמֵר בְּעִבּוֹר זֶה, בְּעִבּוֹר זֶה לֹא אָמַרְתִּי אֶלָּא בְּשַׁעֲהַ שְׂמִצָּה וּמְרוֹר מִנְּחִים לְפָנֶיךָ:

מִתְחַלָּה עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ, וְעַכְשָׁיו קָרַבְנוּ הַמָּקוֹם לְעֲבוֹדָתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר, וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם כֹּה אָמַר יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, בְּעִבּוֹר הַנְּהַר יֵשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם, תִּרַח אָבִי אֲבָרָהֶם וְאָבִי נַחוֹר, וַיַּעֲבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים:

וְאָקַח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אֲבָרָהֶם מֵעִבְרַת הַנְּהַר וְאוֹלָךְ אוֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ כְּנָעַן, וְאַרְבֵּה אֶת זֶרְעוֹ, וְאֶתְנוּ לוֹ אֶת יִצְחָק, וְאֶתְנוּ לְיִצְחָק אֶת יַעֲקֹב וְאֶת עֵשָׂו, וְאֶתְנוּ לְעֵשָׂו אֶת הַר שְׁעִיר לְרִשְׁתָּהּ אוֹתוֹ, וַיַּעֲקֹב וּבְנָיו יָרְדוּ מִצְרַיִם:

בְּרוּךְ שׁוֹמֵר הַבְּטָחָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְחַשֵּׁב אֶת
הַקֶּץ, לַעֲשׂוֹת כְּמָה שֶׁאָמַר לְאַבְרָהָם אַבְיָנוּ בְּבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים, שֶׁנֶּאֱמַר,
וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדַע תֵּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זְרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם וְעָנּוּ אֹתָם
אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה, וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּן אֲנֹכִי וְאַחֲרָי כֹּן יֵצְאוּ בְּרִכּוּשׁ
גָּדוֹל:

Si coprono le azzime e si alza il bicchiere del vino.

וְהִיא שְׁעֵמֶדָה לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ, שֶׁלֹּא אֶחָד בְּלִבָּד עָמַד עֲלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, אֲלֵא
שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עֲלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצִילֵנוּ מִיָּדָם:

Si posa sul tavolo il bicchiere del vino.

צֵא וּלְמַד מֵהַ בְּקֵשׁ לְבֹן הָאֲרָמִי לַעֲשׂוֹת לַיַּעֲקֹב אַבְיָנוּ, שֶׁפָּרַעַה לֹא גָזַר אֲלֵא
עַל הַזְּכָרִים וְלְבֹן בְּקֵשׁ לַעֲקוֹר אֶת הַכֹּל שֶׁנֶּאֱמַר: אֲרָמִי אָבִי וַיֵּרֵד
מִצְרַיִמָּה וַיִּגַּר שָׁם בְּמֵתֵי מֵעֵט, וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עֲצוּם וָרֹב:

וַיֵּרֵד מִצְרַיִמָּה אָנוּס עַל פִּי הַדִּבְרֵי: וַיִּגַּר שָׁם מִלְּמַד שֶׁלֹּא יֵרֵד לְהַשְׁתַּקֵּעַ אֲלֵא
לְגוֹר שָׁם, שֶׁנֶּאֱמַר, וַיֹּאמְרוּ אֵל פְּרַעַה לְגוֹר בְּאֶרֶץ בְּאֵנוּ כִּי אִין מַרְעָה לְצֹאן
אֲשֶׁר לַעֲבָדֶיךָ כִּי כָבֵד הָרַעַב בְּאֶרֶץ כְּנַעַן, וְעַתָּה יֵשְׁבוּ נָא עֲבָדֶיךָ בְּאֶרֶץ גִּשׁוֹן:

בְּמֵתֵי מֵעֵט כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר, בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יֵרְדוּ אֲבוֹתֶיךָ מִצְרַיִמָּה וְעַתָּה
שָׁמַךְ יְיָ אֱלֹהֶיךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרוֹב:

וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל מִלְּמַד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְצִינִים שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל וְעֲצוּם כְּמָה
שֶׁנֶּאֱמַר, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצְמוּ בְּמֵאֵד מְאֹד וַתִּמְלֵא הָאֶרֶץ
אֹתָם:

וָרַב כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר, רַבְּבָה כְּצֶמַח הַשָּׂדֶה נְתַתִּיךָ וַתִּרְבִּי וַתִּגְדְּלִי וַתְּבוֹאִי בַעֲדֵי
עַדָּיִם שְׂדִים נְכוֹנוֹ וּשְׁעָרֶיךָ צֶמַח וְאֵת עָרוֹם וְעָרֶיךָ:

וַיִּרְעוּ אֶתְנוּ הַמִּצְרִים וַיַּעֲנוּנוּ וַיִּתְּנוּ עֲלֵינוּ עֲבוֹדָה קָשָׁה:

וַיִּרְעוּ אֶתְנוּ הַמִּצְרִים - כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר, הִבֵּה נִתְחַכְמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי
תִּקְרָאנָה מִלְּחָמָה וְנוֹסֵף גַּם הוּא עַל שׁוֹנְאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאֶרֶץ:

וַיַּעֲנוּנוּ - כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר, וַיִּשְׁיִמוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עֲנוּתוֹ בְּסִבְלוֹתָם
וַיְבֹוּ עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפָרַעַה אֶת פֶּתַם וְאֵת רַעְמִסִּס:

וַיִּתְּנוּ עֲלֵינוּ עֲבוֹדָה קָשָׁה - כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר, וַיַּעֲבֹדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּפָרֶךְ:

וּנְצַעֵק אֵל יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת קִלְנוּ וַיִּרְא אֶת עֲנִינוּ וְאֶת עֲמַלְנוּ
וְאֶת לַחְצָנוּ:

וּנְצַעֵק אֵל יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ - כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר, וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם
בַּיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיֶּאֱנַחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֹדָה וַיִּזְעֲקוּ, וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל
הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבֹדָה:

וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת קִלְנוּ - כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר, וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקַתָם וַיִּזְכֹּר
אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב:

וַיִּרְא אֶת עֲנִינוּ - זֶה פְּרִישׁוֹת דֶּרֶךְ אֶרֶץ, כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר, וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיַּדַּע אֱלֹהִים:

וְאֶת עֲמַלְנוּ - אֵלּוּ הַבְּנִים, כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר, כָּל הַבֵּן הַיָּלֹוד הַיָּאֲרָה תִשְׁלִיכֶהוּ
וְכָל הַבֵּת תַּחֲיִין:

וְאֶת לַחְצָנוּ - זֶה הַדָּחַק, כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר, וְגַם רָאִיתִי אֶת הַלַּחֲץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם
לוֹחֲצִים אוֹתָם:

וַיּוֹצִיאֵנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם, בְּיַד חֲזָקָה, וּבְזֹרַע נְטוּיָה, וּבַמָּרָא גָדוֹל, וּבְאֵתוֹת,
וּבַמִּפְתִּים:

וַיּוֹצִיאֵנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם - לֹא עַל יְדֵי מַלְאָךְ, וְלֹא עַל יְדֵי שָׂרָף, וְלֹא עַל יְדֵי
שְׁלִיחַ, אֲלֵא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכַבּוּדוֹ וּבְעֲצָמוֹ: שֶׁנֶּאֱמַר, וְעַבְרַתִּי בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה וְהִכִּיתִי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה וּבְכָל
אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יְיָ: וְעַבְרַתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֲנִי וְלֹא מַלְאָךְ,
וְהִכִּיתִי כָּל בְּכוֹר, אֲנִי וְלֹא שָׂרָף, וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים, אֲנִי וְלֹא
שְׁלִיחַ, אֲנִי יְיָ, אֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵר:

בְּיַד חֲזָקָה - זֶה הַדָּבָר. כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר, הִנֵּה יָד יְיָ הַזֵּה בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה
בְּסוֹסִים בְּחֲמוֹרִים בְּגַמְלִים בְּבָקָר וּבְצֹאן דָּבָר כֶּבֶד מֵאֵד:

וּבְזֹרַע נְטוּיָה - זֶה הַחֶרֶב. כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר, וְחֲרַבּוּ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ נְטוּיָה עַל
יְרוּשָׁלַיִם:

וּבַמָּרָא גָדוֹל - זֶה גְלוּי שְׁכִינָה. כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר, אוּ הִנֵּסָה אֱלֹהִים לְבֵא לְקַחַת
לוֹ גוֹי מִקְרֵב גוֹי בְּמִסּוֹת בָּאתָת וּבַמִּלְחָמָה וּבְיַד חֲזָקָה וּבְזֹרַע
נְטוּיָה וּבַמּוֹרָאִים גְּדֻלִים כִּכֹּל אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יְיָ אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ:

וּבֵאתוֹת - זֶה הַמָּטָה. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר, וְאֵת הַמָּטָה הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדְךָ אֲשֶׁר
תַּעֲשֶׂה בּוֹ אֵת הָאֵתוֹת

וּבְמוֹפְתִים - זֶה הַדָּם. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר, וְנִתְּתִי מוֹפְתִים בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ, דָּם,
וְאֵשׁ, וְתַמְרוֹת עֵשׂוֹן: דָּבָר אַחֵר, בְּיַד חֲזָקָה - שְׁתִּים, וּבְזֶרַע נְטוּיָה - שְׁתִּים,
וּבְמָרָא גָדוֹל - שְׁתִּים, וּבֵאתוֹת - שְׁתִּים, וּבְמוֹפְתִים - שְׁתִּים

☆ אֱלוֹ עֶשֶׂר מִכּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְוִים בְּמִצְרַיִם. וְאֵלוֹ הֵן

Si versa un po' di vino da un bicchiere per ogni piaga che colpì gli Egiziani, si versa una sola volta per Arbè e Choshech e si svuota il rimanente vino nel bicchiere per Makat bechorot.

דָּם	צְפֻרְדַּע	כֹּנִים	עֲרוֹב	דָּבָר
שְׁחִין	בְּרַד	אַרְבֶּה	חֲשָׁן	מַכַּת בְּכוֹרוֹת

☆ רַבִּי יְהוֹנָדָה הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סְמָנִים: דָּצ"ךְ עַד"ש בְּאֵח"ב

רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אוֹמֵר מִנִּין אֶתְּהָ אוֹמֵר שֶׁלְּקוֹ הַמִּצְוִים בְּמִצְרַיִם עֶשֶׂר
מִכּוֹת, וְעַל הַיָּם לָקוּ חֲמִשִּׁים מִכּוֹת. בְּמִצְרַיִם מָה הוּא אוֹמֵר, וַיֹּאמְרוּ
הַחֲרֻטְמִים אֶל פְּרַעֲהוֹ אֲצִבֵּעַ אֱלֹהִים הִיא, וְעַל הַיָּם מָה הוּא אוֹמֵר, וַיֵּרָא
יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ בְּמִצְרַיִם וַיֵּרָאוּ הָעָם אֶת יְיָ וַיֹּאמְרוּ
בְּיַי וּבַמֶּשֶׁה עֲבָדוּ

כְּמָה לָקוּ בְּאֲצִבֵּעַ עֶשֶׂר מִכּוֹת, אֲמֹר מַעֲתָה בְּמִצְרַיִם לָקוּ עֶשֶׂר מִכּוֹת, וְעַל
הַיָּם לָקוּ חֲמִשִּׁים מִכּוֹת

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, מִנִּין שְׁכָל מִכָּה וּמִכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל
הַמִּצְוִים בְּמִצְרַיִם הֵיטָה שֶׁל אַרְבַּע מִכּוֹת. שֶׁנֶּאֱמַר, יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ
עֲבָרָה, וְצָרָה, וְצָרָה, מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים. עֲבָרָה אַחַת, וְזַעַם שְׁתֵּים, וְצָרָה
שְׁלֹשׁ, מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים אַרְבַּע, אֲמֹר מַעֲתָה בְּמִצְרַיִם לָקוּ אַרְבַּעִים
מִכּוֹת, וְעַל הַיָּם לָקוּ מֵאֲתֵים מִכּוֹת

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, מִנִּין שְׁכָל מִכָּה וּמִכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל
הַמִּצְוִים בְּמִצְרַיִם הֵיטָה שֶׁל חֲמֵשׁ מִכּוֹת. שֶׁנֶּאֱמַר, יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ,
עֲבָרָה, וְזַעַם, וְצָרָה, מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים. חֲרוֹן אַפּוֹ אַחַת, עֲבָרָה שְׁתֵּים,
וְזַעַם שְׁלֹשׁ, וְצָרָה אַרְבַּע, מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים חֲמֵשׁ, אֲמֹר מַעֲתָה,
בְּמִצְרַיִם לָקוּ חֲמִשִּׁים מִכּוֹת, וְעַל הַיָּם לָקוּ מֵאֲתֵים וְחֲמִשִּׁים מִכּוֹת

כַּמָּה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת לְמָקוֹם עָלֵינוּ:

- אָלוּ הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם, וְלֹא עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים, דִּיִּינוּ:
- אָלוּ עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים, וְלֹא עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם, דִּיִּינוּ:
- אָלוּ עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם, וְלֹא הִרְג בְּכוֹרֵיהֶם, דִּיִּינוּ:
- אָלוּ הִרְג בְּכוֹרֵיהֶם, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם, דִּיִּינוּ:
- אָלוּ נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם, וְלֹא קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם, דִּיִּינוּ:
- אָלוּ קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם, וְלֹא הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחֶרֶבָה, דִּיִּינוּ:
- אָלוּ הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחֶרֶבָה, וְלֹא שָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ, דִּיִּינוּ:
- אָלוּ שָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ, וְלֹא סָפַק צָרְכָנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה, דִּיִּינוּ:
- אָלוּ סָפַק צָרְכָנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה, וְלֹא הָאָכִילָנוּ אֶת הַמָּן, דִּיִּינוּ:
- אָלוּ הָאָכִילָנוּ אֶת הַמָּן, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַשֶּׁבֶת, דִּיִּינוּ:
- אָלוּ נָתַן לָנוּ אֶת הַשֶּׁבֶת, וְלֹא קָרְבָנוּ לְפָנֵי הַר סִינַי, דִּיִּינוּ:
- אָלוּ קָרְבָנוּ לְפָנֵי הַר סִינַי, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, דִּיִּינוּ:
- אָלוּ נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְלֹא הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, דִּיִּינוּ:
- אָלוּ הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא בָנָה לָנוּ אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, דִּיִּינוּ:

עַל אַחַת בְּמָה וּבְמָה טוֹבָה כְּפוּלָה וּמְכַפֶּלֶת לְמָקוֹם עָלֵינוּ, שֶׁהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם, עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים, עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם, הִרְג בְּכוֹרֵיהֶם, נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם, קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם, הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחֶרֶבָה, שָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ, סָפַק צָרְכָנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה, הָאָכִילָנוּ אֶת הַמָּן, נָתַן לָנוּ אֶת הַשֶּׁבֶת, קָרְבָנוּ לְפָנֵי הַר סִינַי, נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּבָנָה לָנוּ אֶת בֵּית הַבְּחִירָה לְכַפֵּר עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ:

☆ רַבֵּן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר כֹּל מִי שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלוֹשָׁה דְבָרִים אָלוּ בְּפֶסַח לֹא

יֵצֵא יְדֵי חוֹבְתוֹ וְאָלוּ הֵן פֶּסַח מַצָּה וּמָרֹר

[Rabban Gamliel soleva dire: non adempie al proprio dovere di Pesach chi non pronuncia queste tre parole: Pesach, Matzà e Maror.]

פֶּסַח שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים בְּזִמְנוֹ שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ קִים עַל שׁוֹם מָה? עַל שׁוֹם שֶׁפֶּסַח הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל בְּתֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם שֶׁנֶּאֱמַר: וְאָמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח הוּא לִי אֲשֶׁר פֶּסַח עַל בְּתֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹ אֶת מִצְרַיִם: וְאֵת בְּתֵינוּ הִצִּיל וַיִּקַּד הָעַם וַיִּשְׁתַּחֲוּ:



[L'agnello che i nostri padri mangiavano al tempo del Santuario, perché lo mangiavano? perché il Santo, Benedetto Egli sia, passò oltre le case dei nostri padri in Egitto come è detto (Es XII,27): "Voi direte: -è questo il sacrificio pasquale (Pesach) in onore del S. che passò oltre (pasach) le case dei figli di Israele allorquando colpì a morte gli egiziani e salvò le nostre dimore- e il popolo si inchinò e si prostrò".]

Si prende in mano l'azzima dicendo:

מִצָּה זֹאת שֶׁאֲנִי אוֹכְלִים עַל שׁוֹם מָה? עַל שׁוֹם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצֶקֶם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחְמִיץ עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא וְגֵאֲלָם מִיַּד שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאפֹּנוּ אֶת הַבֶּצֶק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עִגְת מִצּוֹת כִּי לֹא חָמַץ כִּי גֵרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יִכְלוּ לְהִתְמַהֵמֵה וְגַם צִדָּה לֹא עָשׂוּ לָהֶם:



[Quest'azzima che noi mangiamo, perché la mangiamo? Perché la pasta dei nostri padri non ebbe tempo di lievitare poiché il Re dei re, il Santo, benedetto Egli sia, si manifestò loro e li liberò subito, come è detto (Es XII,39): "Fecero cuocere la pasta che avevano portato via dall'Egitto facendone focacce azzime, non essendo lievitata in quanto erano stati cacciati in fretta dall'Egitto e non avevano potuto attendere che lievitate né d'altra parte possedevano altra scorta di provviste".]

Si prende in mano l'erba amara dicendo:

מָרוֹר זֹאת שֶׁאֲנִי אוֹכְלִים עַל שׁוֹם מָה? עַל שׁוֹם שֶׁמָּרוּ הַמִּצְרַיִם אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּמָּרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבָנִים: וּבְכָל עַבְדָּה בַשָּׂדֶה אֶת כָּל עַבְדֹּתֶם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרוֹךְ:



[Quest'erba amara che noi mangiamo, perché la mangiamo? Perché gli egiziani amareggiarono la vita dei nostri padri in Egitto come è detto (Es I,14): "Amareggiarono la loro vita con duri lavori di creta e mattoni e tutti i lavori di campagna ed ogni altro genere di lavoro con durezza".]

בְּכָל דּוֹר וָדוֹר תִּיב אָדָם לְהִרְאוֹת אֶת עֲצֻמוֹ כְּאִילוֹ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם שֶׁנֶּאֱמַר: וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעַבְוֹר זֶה עָשָׂה יי לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם שֶׁלֹּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ בִּלְבַד גָּאֵל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא אֱלֹא אִף אוֹתָנוּ גָּאֵל עִמָּהֶם שֶׁנֶּאֱמַר: וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם לְמַעַן הִבִּיא אֶתָנוּ לְתֵת לָנוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְתֵּינוּ:

Si alza il bicchiere del vino e si dice:

לְפִיכֶךָ אֲנַחְנוּ תִיבִים לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבַּח לְפָאֵר לְרוֹמַם לְהַדָּר וּלְקַדֵּשׁ
[וּלְקַלֵּס] לְמִי שֶׁעָשָׂה לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל הַנְּסִים הָאֵלוּ הוֹצִיאָנוּ מֵעֲבָדוֹת
לְחָרוֹת וּמִשְׁעֶבֶד לְגְאוּלָּה וּמִיָּגוֹן לְשִׁמְחָה וּמֵאֲבֵל לְיוֹם טוֹב וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר
גָּדוֹל וְנֹאמַר לְפָנָיו הַלְלוּיָהּ

Si posa sul tavolo il bicchiere del vino.

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי יי. הַלְלוּ אֶת שֵׁם יי: יְהִי שֵׁם יי מְבוֹרָךְ. מֵעַתָּה וְעַד
עוֹלָם: מִמְזֹרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ. מִהַלָּל שֵׁם יי: רַם עַל כָּל גּוֹיִם יי. עַל הַשָּׁמַיִם
כְּבוֹדוֹ: מִי כִּי אֱלֹהֵינוּ הַמְגַבִּיחַ לְשִׁבְתָּ: הַמְשִׁפִּילִי לְרָאוֹת בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:
מְקִימֵי מַעְפָּר דָּל. מֵאֲשַׁפֵּת יָרִים אֲבִיוֹן: לְהוֹשִׁיבֵי עִם נְדִיבִים. עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ:
מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת. אִם הַבְּנִים שִׁמְחָה. הַלְלוּיָהּ

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. בַּיַּת יַעֲקֹב מֵעַם לַעֲזִ: הֵיטָה יְהוּדָה לְקַדְּשׁוּ יִשְׂרָאֵל
מִמְשֻׁלוֹתָיו: הַיָּם רָאָה וַיִּנְסֵה הַיָּרְדֵן יֹסֵב לְאַחֹר: הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵלִים. גְּבַעוֹת
כְּבָנֵי צֹאן: מַה לָּךְ הַיָּם כִּי תִנּוּס. הַיָּרְדֵן תִּסָּב לְאַחֹר: הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵלִים.
גְּבַעוֹת כְּבָנֵי צֹאן: מִלְּפָנֵי אָדוֹן חוֹלֵי אָרֶץ. מִלְּפָנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: הַהֶפְכִי הַצּוֹר
אַגָּם מַיִם. חֲלַמִּישׁ לְמַעֲיָנוּ מַיִם

Si alza il bicchiere del vino e si dice:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר גָּאֵלָנוּ וְגָאֵל אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם
וְהִגִּיעָנוּ הַלִּילָה הַזֶּה לְאֹכֵל בּוֹ מִצָּה וּמְרוֹר כִּן יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
הִגִּיעָנוּ לְמוֹעֲדִים וְלוֹרְגָלִים אַחֲרַיִם הַבָּאִים לְקַרְאֵתָנוּ לְשָׁלוֹם שְׁמַחִים בְּבִנְיָן
עֵרֶךְ וְשָׁשִׁים בְּעַבְדוֹתֶךָ וְנֹאכַל שֵׁם מִן הַזְּבָחִים וּמִן הַפְּסָחִים אֲשֶׁר יִגִּיעַ דָּמָם
עַל קִיר מִזְבִּיחֶךָ לְרַצּוֹן וְנוֹדָה לָּךְ שִׁיר חֲדָשׁ עַל גְּאֻלְתָּנוּ וְעַל פְּדוּתֵנוּ נִפְשָׁנוּ. בְּרוּךְ
אַתָּה יי גָּאֵל יִשְׂרָאֵל

Si beve il secondo bicchiere di vino.

Rohzàh

רְחֻצָּה

Tutti i commensali si lavano le mani dicendo questa benedizione:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצוּנוּ עַל נְטִילַת
יָדַיִם

E' proibita qualsiasi interruzione, verbale o di altro genere, dopo essersi lavati le mani e prima di aver mangiato l'azzima.

Mozzi mazzà**מוציא מצה** ☆

Il capo famiglia prende l'azzima superiore e quella di mezzo, che era stata già divisa, e dice sulla prima la seguente benedizione:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמוֹצִיא לַחֵם מִן הָאָרֶץ

e sulla seconda:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מַצָּה

porge quindi un pezzo di ciascuna delle due ai commensali che le mangiano insieme, adagiati sul fianco sinistro. Secondo la maggior parte degli usi non si intinge l'azzima nel sale.

Maròr**מָרוֹר** ☆

Si intinge un po' di erba amara nel charoset e mangiandola si dice:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מָרוֹר

Korech**כוֹרֵךְ** ☆

Si distribuisce poi ai commensali un pezzo della terza azzima, avvolta in erba amara ed intinta nel charoset e prima di mangiarla si dice:

זָכַר לְמִקְדָּשׁ כְּהִלְלֵהוּ הַזִּקְנוֹ שֶׁהָיָה כּוֹרְכוֹ וְאוֹכְלוֹ בְּבֵית אַחַת לְקַיִם מֵה שְׁנֵאֵמַר:
עַל מִצְוֹת וּמְרוֹרִים יֵאָכְלוּ

[In memoria del Santuario, come faceva Hillel il vecchio che avvolgeva e mangiava tutto insieme per osservare alla lettera la prescrizione del testo (Es. XII,8): "Con azzime ed erbe amare lo mangeranno (l'agnello pasquale)"]

Shulchan orech**שְׁלַחַן עוֹרֵךְ** ☆

Si cena con gioia.

Alcuni usano mangiare le pietanze di carne adagiandosi sul fianco sinistro. Non bisogna prolungare troppo la cena perché si deve mangiare l'afikomen prima delle metà della notte.

Tzafun

☆ צפון

Terminato il pasto, ciascuno mangia un pezzo della mezza azzima, già serbata come Afikomen, in memoria dell'agnello pasquale dopo il quale era proibito mangiare altro cibo fino al giorno seguente e, prima di mangiarla, recita la formula:

זְכוֹר לְקַרְבוֹ פֶּסַח הַנֶּאֱכָל עַל הַשֶּׁבַע

[In memoria del sacrificio pasquale che si mangiava quando si era sazi.]

Barèch

☆ בָּרַךְ

Ci si lavano le mani senza dire benedizione, si riempie il terzo bicchiere di vino e si recita la benedizione del pasto.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. בְּשׁוֹב יְיָ אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֹלְמִים: אֲזִי יִמְלֵא שְׂחָק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵינוּ רִנָּה. אֲזִי יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל יְיָ לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי: הַגְּדִיל יְיָ לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הָיִינוּ שְׂמֵחִים: שׁוֹבָה יְיָ אֶת שְׁבִיתָנוּ כְּאַפִּיקִים בְּנֶגֶב: הַזְרְעִים בְּדַמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ: הַלּוֹךְ יֵלֵךְ וּבִכָּה נִשָּׂא מִשְׁךְ הַזֶּרַע בֹּא יֵבֵא בְרִנָּה. נִשָּׂא אֶלְמָתָיו

תְּהִלַּת יְיָ יִדְבֵר פִּי וַיְבָרֵךְ כָּל בֶּשָׂר שֶׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וְאַנְחָנוּ נְבָרֵךְ יְיָ מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ: הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב. כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד: מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת יְיָ יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ

Se ci sono più di 3 persone a tavola si inizia con:

רַבּוֹתֵי נְבָרֵךְ

יְהִי שֵׁם יְיָ מְבָרֵךְ מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם

בְּרִשׁוֹת מָרְנוּ וּרְבִנְנוּ וּרְבּוֹתֵי נְבָרֵךְ (אֱלֹהֵינוּ) שְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ

בְּרוּךְ (אֱלֹהֵינוּ) שְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבְטוֹבוֹ הַגְּדוֹל חָיִינוּ: בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ

fin qui.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הֲזַן אֶת הָעוֹלָם כָּלוֹ. בְּטוֹבוֹ בָּחוּן בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים. הוּא נוֹתֵן לָחֶם לְכָל בֶּשָׂר. כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד. וּבְטוֹבוֹ הַגְּדוֹל תָּמִיד לֹא חָסַר לָנוּ וְאֵל יַחֲסֹר לָנוּ מִזֶּן לְעוֹלָם וָעֶד. בְּעֵבוֹר שְׁמוֹ הַגְּדוֹל. כִּי הוּא אֵל גָּדוֹל וּמְפָרֵס לְכָל וּמְטִיב לְכָל וּמְכִין מִזֶּן לְכָל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הֲזַן אֶת הַכֹּל

נוֹדָה לָךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֶמֶד טוֹבָה וְרַחֲבָה. וְעַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עַבָדִים. וְעַל בְּרִיתְךָ

שְׁחַתְמַתְּ בְּבִשְׂרֵנוּ. וְעַל תּוֹרַתְךָ שְׁלַמְדַתָּנוּ. וְעַל חֻקֶיךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ. וְעַל חַיִּים
חַן וְחֶסֶד שֶׁחֻנַּנְתָּנוּ. וְעַל אֲכִילַת מַזֶּן שֶׁאַתָּה זֶן וּמִפְרִנְס אוֹתָנוּ תָּמִיד. בְּכָל
יּוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה

וְעַל הַכֹּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ אָנוּ מוֹדִים לְךָ וּמְבָרְכִים אוֹתְךָ יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָל חַי
תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: כִּפְתּוּב. וְאַכְלַת וּשְׁבַעַת וּבִרְכַת אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ
הַטְּבָה אֲשֶׁר נָתַן לְךָ: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ. עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמַּזֶּן

רַחֵם יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ. וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ.
וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחְךָ. וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו:
אֱלֹהֵינוּ. אָבִינוּ. רַעְנוּ זִוְנָנוּ פְּרִנְסָנוּ וְכִלְכַּלְנוּ וְהַרְוִיחְנוּ. וְהַרְוּחַ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
מִהָרָה מְכַל צָרוֹתֵינוּ. וְנָא אֵל תִּצְרִיכֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לֹא לִיְדֵי מִתְנַת בֶּשֶׂר וְדָם
וְלֹא לִיְדֵי הַלְוָאָתָם. כִּי אִם לִידְךָ הַמְּלָאָה. הַפְּתוּחָה. הַקְּדוּשָׁה וְהַרְחֵבָה.
שְׁלֹא נִבּוֹשׁ וְלֹא נִכְלָם לְעוֹלָם וָעֶד

Di Shabbath si aggiunge:

רַצָּה וְהַחֲלִיצָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוֹת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הַשְּׁבֵת הַגָּדוֹל
וְהַקְּדוֹשׁ הַזֶּה כִּי יוֹם זֶה גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ הוּא לְפָנֶיךָ לְשִׁבּוֹת בּוֹ וְלִנְחֹם בּוֹ בְּאַהֲבָה
כְּמִצְוֹת רְצוֹנְךָ וּבְרָצוֹנְךָ הַנִּיחַ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁלֹּא תְהִי צָרָה וְיָגוֹן וְאַנְחָה
בְּיוֹם מְנוּחָתָנוּ וְהָרָאוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּנִחְמַת צִיּוֹן עִירְךָ וּבְבִנְיֵן יְרוּשָׁלַיִם עִיר
קְדֻשְׁךָ כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הַיְשׁוּעוֹת וּבַעַל הַנְּחֻמוֹת

fin qui.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֵא וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה וְיִרְצָה וְיִשְׁמַע וְיִפְקֹד וְיִזְכֹּר
זְכוּרָנוּ וּפְקוּדוֹנָנוּ וְזְכוּרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזְכוּרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדְּךָ וְזְכוּרוֹן יְרוּשָׁלַיִם
עִיר קְדֻשְׁךָ וְזְכוּרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לְפִלִיטָה לְטוֹבָה לְחַן וְלַחֶסֶד
וְלִרְחֻמִּים לְחַיִּים (טוֹבִים) וְלְשָׁלוֹם בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה: זְכָרְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
בּוֹ לְטוֹבָה וּפְקֻדָּנוּ בּוֹ לְבִרְכָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. וּבְדַבַּר יְשׁוּעָה
וְרַחֲמִים חוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן
וְרַחוּם אַתָּה

וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקְּדוֹשׁ בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ. בּוֹנֵה בְּרַחֲמֵי
יְרוּשָׁלַיִם. אָמֵן

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הָאֵל. אָבִינוּ. מְלַכְנוּ. אֲדִירָנוּ. בּוֹרְאוֹנוּ.
גּוֹאֲלָנוּ. יוֹצְרָנוּ. קְדוֹשְׁנוּ קְדוֹשׁ יַעֲקֹב. רּוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל. הַמְּלַךְ הַטּוֹב
וְהַמְּטִיב לְכָל. שֶׁבְּכָל יוֹם וְיוֹם הוּא הַטִּיב הוּא מְטִיב הוּא יִטִּיב לָנוּ. הוּא
גַּמְלָנוּ הוּא גּוֹמְלָנוּ הוּא יְגַמְלָנוּ לְעַד לְחַן וְלַחֶסֶד וְלִרְחֻמִּים וְלִרְוַח. הַצֵּלָה

וְהִצְלָחָה. בְּרָכָה וַיְשׁוּעָה. נַחֲמָה. פְּרִנְסָה וְכִלְכָּלָה. וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם
וְכָל טוֹב. וּמְכַל טוֹב לְעוֹלָם אֵל יַחְסְרֵנוּ

הַרְחַמְנוּ הוּא יִמְלֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: הַרְחַמְנוּ הוּא יִתְבָּרַךְ בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ:
הַרְחַמְנוּ הוּא יִשְׁתַּבַּח לְדוֹר דּוֹרִים. וַיִּתְפָּאֵר בְּנוֹ לְעֵד וּלְנֶצַח נְצָחִים. וַיִּתְהַדָּר
בְּנוֹ לְעֵד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים: הַרְחַמְנוּ הוּא יִפְרִנְסֵנוּ בְּכַבּוֹד: הַרְחַמְנוּ הוּא יִשְׁבֹּר
עָלֵנוּ וְהוּא יוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ: הַרְחַמְנוּ הוּא יִשְׁלַח לָנוּ בְּרָכָה מְרֵבָה
בְּבֵית הַזֶּה וְעַל שְׁלַחַן זֶה שְׂאֵכְלֵנוּ עָלֵינוּ: הַרְחַמְנוּ הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֶת אֱלֹהֵינוּ
הַנְּבִיא זְכוֹר לְטוֹב וַיִּבְשֹׁר לָנוּ בְּשׁוֹרֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנַחֲמוֹת

הַרְחַמְנוּ הוּא יְבָרַךְ אֶת מְדִינַת יִשְׂרָאֵל רְאֵשִׁית צְמִיחַת גְּאוּלְתָּנוּ: הַרְחַמְנוּ
הוּא יְבָרַךְ חֲיֵי צְבָא הַהֲגָנָה לְיִשְׂרָאֵל הָעוֹמְדִים עַל מִישְׁמֵר גְּבוּל אֲרָצֵנוּ:
הַרְחַמְנוּ הוּא יְבָרַךְ אֶת (אָבִי מוֹרִי) בְּעַל הַבַּיִת הַזֶּה וְאֶת (אִמִּי מוֹרְתִי) בְּעַלְת
הַבַּיִת הַזֶּה. אוֹתָם וְאֶת בֵּיתָם וְאֶת זָרְעָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם וְאֶת כָּל
הַמְּסֻבִּין בָּאוּ, אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָנוּ, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ אֲבִרְהָם
יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, בְּכָל. מְכָל. כָּל. כֵּן יְבָרַךְ אוֹתָנוּ כְּלָנוּ יַחַד בְּבִרְכָה שְׁלֵמָה.
וְנֹאמֵר אָמוּן

בְּמָרוֹם יִלְמְדוּ עָלֵינוּ וְעָלֵינוּ זְכוֹת שֶׁתְּהֵא לְמִשְׁמֶרֶת שָׁלוֹם. וְנִשָּׂא בְּרָכָה
מֵאֵת יְיָ. וַיִּצְדָּקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ. וְנִמְצָא חוֹן וְשִׁכְל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם

Di Shabbath si aggiunge:

הַרְחַמְנוּ הוּא יִנְחִילֵנוּ יוֹם שְׁכָלוּ שֶׁבַת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים

fin qui.

הַרְחַמְנוּ הוּא יִנְחִילֵנוּ יוֹם שְׁכָלוּ טוֹב. הַרְחַמְנוּ הוּא יִזְכֵּנוּ לִימּוֹת הַמָּשִׁיחַ
וְלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: מְגִדוֹל יְשׁוּעוֹת מְלָכוֹ וְעֵשָׂה חֶסֶד לְמִשְׁיחוֹ לְדוֹד וּלְזָרְעוֹ
עַד עוֹלָם: עֵשָׂה שָׁלוֹם בְּמָרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל
וְנֹאמְרוּ אָמוּן

יִרְאוּ אֶת יְיָ קְדוֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו: כְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעְבוּ וְדוֹרְשֵׁי יְיָ לֹא
יַחְסְרוּ כָּל טוֹב: הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ: פּוֹתַח אֶת יָדָךְ וּמִשְׁבִּיעַ
לְכָל חַי רָצוֹן: בְּרוּךְ הַגֹּבֵר אֲשֶׁר יִבְטַח בְּיְיָ וְהָיָה יְיָ מִבְּטָחוֹ: נַעַר הָיִיתִי גַם
זָקֵנְתִי וְלֹא רָאִיתִי צָדִיק נֶעְזֵב וְזָרְעוֹ מִבְּקֶשׁ לֶחֶם: יְיָ עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרַךְ אֶת
עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם

Si alza il bicchiere del vino e si dice:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן

Si beve il terzo bicchiere di vino.

Izkor**יְזְכֹר**

In questa notte di veglia, eleviamo il nostro pensiero, con timore e commozione, ai 6 milioni dei nostri fratelli che si trovavano in esilio in Europa e perirono per mano di un oppressore tiranno che fu funesto al nostro popolo sette volte più del faraone.

Queste erano le istruzioni del malvagio a coloro che eseguivano i suoi ordini: "Andate e distruggiamoli, sì che essi non possano più essere una nazione ed il nome di Israele non abbia più ad essere ricordato". E quelli, con gas velenosi e con abbruciamenti nei forni, sterminarono gli innocenti ed i puri, uomini, donne e bambini, ma noi qui non vogliamo dilungarci a narrare la crudeltà delle loro azioni per non rischiare di mancare di rispetto all'immagine dell'Eterno secondo la quale fu creato l'uomo.

Furono i superstiti del nostro popolo, nei ghetti e nei campi di annientamento, che si immolarono per la santità del nome. Molti di essi si trasformarono in eroi e contrastarono i malvagi cercando di vender cara la pelle. Fu nella prima sera di Pesach che i coraggiosi del ghetto di Varsavia, guidati da Mordechaj Anielewicz, si levarono e combatterono, puri contro gli impuri, come Giuda Maccabeo fece ai suoi tempi.

Coloro che si erano amati ed avevano trascorso insieme la vita non vollero dividersi nell'ora della morte e, pur non salvando se stessi, salvarono l'onore di Israele.

In ricordo dei martiri, è consuetudine commemorare il sacrificio dei nostri fratelli con un inno e cantare:

Ani maamin

beemunà shelemà

beviat aMashiach

veaf al pi sheitmamea

im col zé achakè lo

bechol yom sheiavò

אָנִי מְאָמִין

בְּאִמוּנָה שְׁלֵמָה

בְּבִיאַת הַמָּשִׁיחַ

וְאֵף עַל פִּי שְׂתִמְתֵּמָה

עִם כָּל זֶה אַחַכָּה לוֹ

בְּכָל יוֹם שְׂיָבוֹא

[Io credo con fede incrollabile nella venuta del Messia ed anche se dovesse tardare io continuerò ad aspettarlo ogni giorno a venire]

Hallel

הלל

Si riempie il quarto bicchiere di vino, si apre la porta e si recitano i seguenti versetti:

שִׁפְךָ חֲמַתְךָ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יִדְעוּךָ וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרְאוּ:
כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נֹוֹהוּ הַשָּׁמַיִם:

לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ. כִּי לְשִׁמְךָ תָּנוּ כְּבוֹד. עַל חֲסִדְךָ עַל אֲמַתְךָ: לָמָּה יֹאמְרוּ
הַגּוֹיִם. אֵיךְ נָא אֱלֹהֵיהֶם: וְאֱלֹהֵינוּ בְּשָׁמַיִם. כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה: עֲצִבֵיהֶם
כֶּסֶף וְזָהָב. מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: פֶּה לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ. עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ:
אֲזֵנַיִם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ. אֶף לָהֶם וְלֹא יִרְיִחוּ: יְדֵיהֶם וְלֹא יִמְשֹׁוּ. רַגְלֵיהֶם
וְלֹא יִהְלְכוּ. לֹא יִהְיוּ בְּגֵרוֹנָם: כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשִׂיהֶם. כֹּל אֲשֶׁר בָּטַח בָּהֶם:
יִשְׂרָאֵל בָּטַח בְּיְיָ. עֲזָרָם וּמִגְנָם הוּא: בֵּית אֱהָרֹן בָּטְחוּ בְיְיָ. עֲזָרָם וּמִגְנָם הוּא:
יִרְאִי יְיָ בָטְחוּ בְיְיָ. עֲזָרָם וּמִגְנָם הוּא

יְיָ זָכְרָנוּ יְבָרַךְ. יְבָרַךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל. יְבָרַךְ אֶת בֵּית אֱהָרֹן: יְבָרַךְ יִרְאִי יְיָ.
הַקְּטָנִים עִם הַגְּדֹלִים: יִסַּף יְיָ עֲלֵיכֶם. עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם: בְּרוּכִים אַתֶּם לְיְיָ.
עָשָׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לְיְיָ. וְהָאָרֶץ נָתַן לַבְּנֵי אָדָם: לֹא הִמְתִּים
יְהִלְלוּ יְהוָה. וְלֹא כָּל יוֹרְדֵי דוֹמָה: וְאֲנַחְנוּ נִבְרַךְ יְהוָה. מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם. הַלְלוּ יְהוָה

אֶהְבֹּתִי כִּי יִשְׁמַע יְיָ אֶת קוֹלֵי תַחֲנוּנָי: כִּי הִטָּה אֲזֵנוֹ לִי. וּבִימֵי אֶקְרָא:
אֶפְפוּנֵי חֲבֵלֵי מוֹת. וּמִצָּרֵי שְׂאוּל מִצְאוּנֵי. צָרָה וַיְגוֹן אִמְצָא: וּבִשְׁם יְיָ אֶקְרָא.
אָנָּה יְיָ מַלְטָה נַפְשִׁי: חֲנוּן יְיָ וְצַדִּיק. וְאֱלֹהֵינוּ מְרוּחָם: שִׁמְרֵ פְתָאִים יְיָ. דְלוֹתַי
וְלִי יְהוֹשִׁיעַ: שׁוּבֵי נַפְשִׁי לְמִנוּחֵיכִי. כִּי יְיָ גָמַל עָלַיְכִי: כִּי חֲלַצְתָּ נַפְשִׁי מִמוֹת.
אֶת עֵינַי מִן דְּמָעָה. אֶת רַגְלֵי מִדְּחִי: אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְיָ. בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים:
הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר. אֲנִי עֲנִיתִי מְאֹד: אֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי. כָּל הָאָדָם כֹּזֵב

מָה אָשִׁיב לְיְיָ. כָּל תַּגְּמוֹלוֹהֵי עָלַי: כּוֹס יִשׁוּעוֹת אֲשָׂא. וּבִשְׁם יְיָ אֶקְרָא:
נִדְרֵי לְיְיָ אֲשַׁלֵּם. נִגְדָה נָא לְכֹל עַמּוֹ: יִקָּר בְּעֵינַי יְיָ. הַמּוֹתָה לְחִסְדֵיךָ: אָנָּה יְיָ
כִּי אֲנִי עֲבַדְךָ. אֲנִי עֲבַדְךָ בּוֹ אֲמַתְךָ פִּתְחַת לְמוֹסְרֵי: לְךָ אֲזַבַּח זֶבַח תּוֹדָה.
וּבִשְׁם יְיָ אֶקְרָא: נִדְרֵי לְיְיָ אֲשַׁלֵּם. נִגְדָה נָא לְכֹל עַמּוֹ: בְּחִצְרוֹת בֵּית יְיָ.
בְּתוֹכְכִי יְרוֹשָׁלַיִם. הַלְלוּ יְהוָה

הַלְלוּ אֶת יי כָּל גּוֹיִם. שְׁבַחוּהוּ כָּל הָאֲמִיּוֹת: כִּי גִבֹר עָלֵינוּ חֲסִדּוֹ. וְאָמַת יי
לְעוֹלָם. הַלְלוּיָהּ:

הודו ליי כי טוב	:כי לעולם חסדו
יאמר נא ישראל	:כי לעולם חסדו
יאמרו נא בית אהרן	:כי לעולם חסדו
יאמרו נא יראי יי	:כי לעולם חסדו

מִן הַמִּצָּר קָרָאתִי יְהוָה. עֲנֵנִי בְמִרְחַב יְהוָה: יי לִי לֹא אֵינִי. מִה יַעֲשֶׂה לִי אֲדָם:
יי לִי בְעוֹזְרֵי. וְאֲנִי אֶרְאֶה בְשִׁנְאֵי: טוֹב לְחַסוֹת בַּיי. מִבְּטַח בְּאֲדָם: טוֹב
לְחַסוֹת בַּיי. מִבְּטַח בְּנֹדִיבִים: כָּל גּוֹיִם סָבְבוּנִי. בְּשֵׁם יי כִּי אֲמִילֵם: סְבוּנִי גַם
סָבְבוּנִי. בְּשֵׁם יי כִּי אֲמִילֵם: סְבוּנִי כַדְבוּרִים. דַּעְכוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים. בְּשֵׁם יי כִּי
אֲמִילֵם: דָּחָה דְחִיתַנִּי לְנֶפֶל. וַיִּי עֲזָרְנִי: עֲזֵי וְזִמְרַת יְהוָה. וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה: קוֹל
רְנָה וִישׁוּעָה בְּאֶהְלֵי צְדִיקִים. יָמִין יי עֲשֵׂה חֵיל: יָמִין יי רֹמְמָה. יָמִין יי עֲשֵׂה
חֵיל: לֹא אָמוֹת כִּי אַחִיָּה. וְאַסְפֹּר מַעֲשֵׂי יְהוָה: יִסּוּר יִסְרְנֵי יְהוָה. וְלִמּוֹת לֹא נִתְּנֵנִי:
פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק. אָבֹא בָם אוֹדָה יְהוָה: זֶה הַשַּׁעַר לַיי. צְדִיקִים יָבֹאוּ בּוֹ

אוֹדֶךָ כִּי עֲנִיתַנִּי. וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה אֲדָם: אָבֹן מֵאֲסוּ הַבּוֹנִים. הִיְתָה לְרֹאשׁ
פְּנֵה אֲבוֹ: מֵאֵת יי הִיְתָה זֹאת. הִיא נִפְלְאֵת בְּעֵינֵינוּ מֵאֵת: זֶה הַיּוֹם עֲשֵׂה יי.
נִגְיֵלָה וְנִשְׁמָחָה בּוֹ זֶה

אָנָּה יי הוֹשִׁיעָה נָא	:אָנָּה יי הוֹשִׁיעָה נָא
אָנָּה יי הַצְּלִיחָה נָא	:אָנָּה יי הַצְּלִיחָה נָא

בְּרוּךְ הֵבֵא בְשֵׁם יי. בְּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יי בְּרוּךְ: אֵל יי וַיֵּאָר לָנוּ. אֲסֹרוּ חַג
בְּעִבּוֹתַיִם. עַד קֶרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ אֵל: אֵלֵי אֶתָּה וְאוֹדֶךָ. אֱלֹהֵי אֲרוֹמְמֶךָ אֵלֵי: הוֹדוּ
לַיי כִּי טוֹב. כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ הַדָּו

הודו ליי כי טוב	:כי לעולם חסדו
הודו לאלהי האלהים	:כי לעולם חסדו
הודו לאדני האדנים	:כי לעולם חסדו
לעשה נפלאות גדלות לבדו	:כי לעולם חסדו
לעשה השמים בתבונה	:כי לעולם חסדו
לרוקע הארץ על המים	:כי לעולם חסדו

כי לעולם חסדו	לעשה אורים גדלים
כי לעולם חסדו	את השמש לממשלת ביום
כי לעולם חסדו	את הירח וכוכבים לממשלות בלילה
כי לעולם חסדו	למכה מצרים בבכוריהם

si cambia tono

כי לעולם חסדו	ויוצא ישראל מתוכם
כי לעולם חסדו	בד תזקה ובזרוע נטויה
כי לעולם חסדו	לגזר ים סוף לגזרים
כי לעולם חסדו	והעביר ישראל בתוכו
כי לעולם חסדו	ונער פרעה וחילו בים סוף
כי לעולם חסדו	למוליך עמו במדבר
כי לעולם חסדו	למכה מלכים גדלים
כי לעולם חסדו	ויהרג מלכים אדירים
כי לעולם חסדו	לסיחון מלך האמרי
כי לעולם חסדו	ולעוג מלך הבשן
כי לעולם חסדו	ונתו ארצם לנחלה
כי לעולם חסדו	נחלה לישראל עבדו
כי לעולם חסדו	שבשפלנו זכר לנו
כי לעולם חסדו	ויפרקנו מצרינו
כי לעולם חסדו	נותן לחם לכל בשר
כי לעולם חסדו	הודו לאל השמים

Si chiude la porta e si beve il quarto bicchiere di vino dopo aver recitato la benedizione:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

Nirzah - Inni che si cantano dopo l'haggadah נִרְצָה

Ki lo naè, ki lo iaè

כִּי לֹא נֶאֱחָז כִּי לֹא יִאָחַז

אֲדִיר בְּמַלּוּכָה בְּחֹר פְּהֻלָּה גְדוּדָיו יֹאמְרוּ לוֹ - לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לְךָ, לֵךְ אִף לְךָ,
לֵךְ יְיָ הַמַּמְלָכָה כִּי לֹא נֶאֱחָז כִּי לֹא יִאָחַז

דָּגוּל בְּמַלּוּכָה הַדּוּר פְּהֻלָּה וְתִקְיוֹ יֹאמְרוּ לוֹ - לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לְךָ, לֵךְ אִף לְךָ,
לֵךְ יְיָ הַמַּמְלָכָה כִּי לֹא נֶאֱחָז כִּי לֹא יִאָחַז

זַכָּאי בְּמַלּוּכָה חֶסֶד פְּהֻלָּה טַפְסָרְיוֹ יֹאמְרוּ לוֹ - לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לְךָ, לֵךְ אִף
לְךָ, לֵךְ יְיָ הַמַּמְלָכָה כִּי לֹא נֶאֱחָז כִּי לֹא יִאָחַז

יְחִיד בְּמַלּוּכָה כְּבִיר פְּהֻלָּה לְמוֹדָיו יֹאמְרוּ לוֹ - לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לְךָ, לֵךְ אִף לְךָ,
לֵךְ יְיָ הַמַּמְלָכָה כִּי לֹא נֶאֱחָז כִּי לֹא יִאָחַז

מָרוֹם בְּמַלּוּכָה נוֹרָא פְּהֻלָּה סְבִיבָיו יֹאמְרוּ לוֹ - לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לְךָ, לֵךְ אִף
לְךָ, לֵךְ יְיָ הַמַּמְלָכָה כִּי לֹא נֶאֱחָז כִּי לֹא יִאָחַז

עָנִיו בְּמַלּוּכָה פּוֹדָה פְּהֻלָּה צְדִיקָיו יֹאמְרוּ לוֹ - לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לְךָ, לֵךְ אִף לְךָ,
לֵךְ יְיָ הַמַּמְלָכָה כִּי לֹא נֶאֱחָז כִּי לֹא יִאָחַז

קְדוּשׁ בְּמַלּוּכָה רְחוּם פְּהֻלָּה שְׁנֵאֲנֵיו יֹאמְרוּ לוֹ - לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לְךָ, לֵךְ אִף
לְךָ, לֵךְ יְיָ הַמַּמְלָכָה כִּי לֹא נֶאֱחָז כִּי לֹא יִאָחַז

תְּקִיף בְּמַלּוּכָה תּוֹמֵךְ פְּהֻלָּה תְּמִימָיו יֹאמְרוּ לוֹ - לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לְךָ, לֵךְ אִף
לְךָ, לֵךְ יְיָ הַמַּמְלָכָה כִּי לֹא נֶאֱחָז כִּי לֹא יִאָחַז

Uno chissà?

Uno chi sa? E Uno che io lo so. Uno è Dio che in cielo è. Uno fu ed uno è.

Due chi sa? E Due che io lo so. Due le tavole della Legge, uno è Dio che in cielo è. Uno fu ed uno è.

Tre chi sa? E Tre che io lo so. Tre padri nostri son, Avram, Itzchak e Iahakov, due le tavole della Legge, uno è Dio che in cielo è. Uno fu ed uno è.

Quattro chi sa? E Quattro che io lo so. Quattro madri di Israel, Sarà, Rivkà, Rachel e Leà, tre padri nostri son, Avram, Itzchak e Iahakov...

Cinque chi sa? E Cinque che io lo so. Cinque libri della Torah, quattro madri di Israel, Sarà, Rivkà, Rachel e Leà, tre padri nostri son...

Sei chi sa? E Sei che io lo so. Sei libri della Mishnà, cinque libri della Torah, quattro madri di Israel, Sarà, Rivkà, Rachel e Leà, tre padri nostri son...

Sette chi sa? E Sette che io lo so. Sette giorni con lo shabbat, sei libri della Mishnà, cinque libri della Torah, quattro madri di Israel...

Otto chi sa? E Otto che io lo so. Otto giorni per la milà, sette giorni con lo shabbat, sei libri della Mishnà, cinque libri della Torah, quattro madri...

Nove chi sa? E Nove che io lo so. Nove i mesi della partoriente, otto giorni per la milà, sette giorni con lo shabbat, sei libri della Mishnà, cinque...

Dieci chi sa? E Dieci che io lo so. Dieci sono i comandamenti, nove i mesi della partoriente, otto giorni per la milà, sette giorni con lo shabbat...

Undici chi sa? E Undici che io lo so. Undici sono i cochavim (le stelle di Giuseppe), dieci sono i comandamenti, nove i mesi della partoriente, otto...

Dodici chi sa? E Dodici che io lo so. Dodici sono le tribù, undici sono i cochavim, dieci sono i comandamenti, nove i mesi della partoriente...

Tredici chi sa? E Tredici che io lo so. Tredici sono le middot (gli attributi di Dio), dodici sono le tribù, undici sono i cochavim, dieci sono i comandamenti, nove i mesi della partoriente, otto giorni per la milà, sette giorni con lo shabbat, sei libri della Mishnà, cinque libri della Torah, quattro madri di Israel, Sarà, Rivkà, Rachel e Leà, tre padri nostri son, Avram, Itzchak e Iahakov, due le tavole della Legge, uno è Dio che in cielo è. Uno fu ed uno è.

Un capretto

1. Un capretto, un capretto che comprò mio padre per due scudé. Alu capré, alu capré.
2. E venne il gatto che si mangiò il capretto che comprò mio padre per due scudé. Alu capré, alu capré.
3. E venne il cane, che mozzicò la gatta, che si mangiò il capretto che comprò mio padre per due scudé. Alu capré, alu capré.
4. E venne il bastone che bastonò il cane, che mozzicò la gatta, che si mangiò il capretto che comprò mio padre per due scudé. Alu capré, alu capré.
5. E venne il fuoco che abbruciò il bastone, che bastonò il cane, che mozzicò la gatta, che si mangiò il capretto che comprò mio padre per due scudé. Alu capré, alu capré.
6. E venne l'acqua che smorzò il fuoco, che abbruciò il bastone, che bastonò il cane, che mozzicò la gatta, che si mangiò il capretto che comprò mio padre per due scudé. Alu capré, alu capré.
7. E venne il bove che si bevve l'acqua, che smorzò il fuoco, che abbruciò il bastone, che bastonò il cane, che mozzicò la gatta, che si mangiò il capretto che comprò mio padre per due scudé. Alu capré, alu capré.
8. E venne lo shochet (il macellaio) che shachtò il bove, che si bevve l'acqua, che smorzò il fuoco, che abbruciò il bastone, che bastonò il cane, che mozzicò la gatta, che si mangiò il capretto che comprò mio padre per due scudé. Alu capré, alu capré.
9. E venne il malach ahmavet (l'angelo della morte) che shachtò lo shochet, che shachtò il bove, che si bevve l'acqua, che smorzò il fuoco, che abbruciò il bastone, che bastonò il cane, che mozzicò la gatta, che si mangiò il capretto che comprò mio padre per due scudé. Alu capré, alu capré.
10. E venne Kadosh baruch U (il Santo benedetto Egli sia) che shachtò il malach ahmavet, che shachtò lo shochet, che shachtò il bove, che si bevve l'acqua, che smorzò il fuoco, che abbruciò il bastone, che bastonò il cane, che mozzicò la gatta, che si mangiò il capretto che comprò mio padre per due scudé. Alu capré, alu capré.

Hatikvà

Kol od balevav penimah,
 nefesh iehudi homiya
 ulfate mizrach kadimah
 ain leZion tzofiah.
 Od lo avda tikvatenu
 hatikvà bat shnot alpaim
 liiot am chofshi beartzenu
 eretz Zion vYrushalaim!

הַתְּקוּוּהָ

כָּל עוֹד בְּלִבָּב פְּנִימָה
 נְפֶשׁ יִהוּדֵי הוֹמְיָה
 וּלְפָאֲתֵי מִזְרַח קְדִימָה
 עֵין לְצִיּוֹן צוֹפְיָה.
 עוֹד לֹא אֲבָדָה תִּקְוַתֵּנוּ
 הַתְּקוּוּהָ בֵּת שְׁנוֹת אֲלָפִים
 לְהִיּוֹת עִם חֻפְשֵׁי בְּאֶרְצֵנוּ
 אֶרֶץ צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם.

[Fintanto che nell'intimo del cuore freme l'anima dell'Ebreo e l'occhio guarda a Sion, là nell'oriente lontano, non è ancora perduta la nostra speranza due volte millenaria di essere un popolo libero nella nostra terra, la terra di Sion e Gerusalemme]

Bashanà Abaà Birushalaim בְּשָׁנָה הַבָּאָה בְּירוּשָׁלַיִם

[L'anno prossimo a Gerusalemme]

